

ОСВРТИ И ПРИКАЗИ

УДК 94(100)“1914/1918”:930(497.11)+9
29 Mitrović A.

Српска политичка мисао
број 2/2014.
год. 21. vol. 44.
стр. 331-342.

Осврт

Милена Жикић

ПРВИ СВЕТСКИ РАТ У ИСТОРИОГРАФСКОМ ДЕЛУ АНДРЕЈА МИТРОВИЋА (Осврт на дела Андреја Митровића о пр- вом светском рату и међуратном периоду)

НЕКОЛИКО РЕЧИ О ЖИВОТУ СРПСКОГ И СВЕТСКОГ НАУЧНИКА

Године 1937. у централном делу Србије, граду Крагујевцу, две године пре почетка Другог великог светског рата а на дан завршетка Априлског рата, окупације и поделе Југославије, 17. априла, родио се Андреј Митровић. Основно и гимназијско образовање стекао је у родном граду, али га је опредељење да постане професор историје одвело пут Београда где 1956. уписује Филозофски факултет, групу за историју, док степен дипломираног стиче 1961. године.¹⁾

Универзитетску каријеру почео је као асистент Филозофског факултета у Београду 1961. године. Темом *Априлски преговори о јадранском питању на конференцији мира 1919.* одбранио је магистарски рад 1964. године. Научни степен доктора историјских наука стекао је 1967. године докторском дисертацијом *Делегација*

1) Милан Ристовић, „Андреју Митровићу. Поводом седамдесетог рођендана”, *Годишњак за друштвену историју*, 1-3 (2006), 8.

Срба, Хрвата и Словенаца на Конференцији мира 1919-1920, која је 1969. објављена и као монографија под насловом *Југославија на конференцији мира 1919 — 1920*. Звање доцента стекао је 1967. године, док је за ванредног професора изабран 1974, а шест година касније и редовног. Предавао је савремену историју Европе, увод у историјске студије и бројне специјализоване курсеве. Велики траг оставио је оснивањем Катедре за Општу савремену историју 1987. године на челу које је, у улози шефа, остао до пензионисања. Наредне године постаје дописни члан САНУ и остаје све до смрти, јер унапређење у редовног никада није стекао.²⁾ Члан Црногорске академије наука и уметности постаје 2006. и то две године након завршетка универзитетске каријере, која је трајала од 1961. до 2004. године, коју су пратиле специјализације у Риму и Немачкој у току 1967. и 1971/72. године.

Доследност у свом позиву показивао је и доказивао истрајним истраживањем, али и кроз многобројна предавања на домаћим и међународним универзитетима. Поред тога учествовао је и на великом броју научних скупова и био сарадник на многим међународним пројектима у Немачкој, Италији, Аустрији, Великој Британији, Француској, Швајцарској, Бугарској, Грчкој, Мађарској, САД, и наравно у свим бившим југословенским републикама.³⁾

Као истраживач неописивог интересовања успео је да у историјском контексту анализира сликарство и књижевност и тиме унесе методолошке иновације на пољу историје. Бавећи се историјом банака и финансија утро је пут новој грани економске историје и помогао развој друштвене историје покретањем Годишњака за друштвену историју 1994. године, а четири године касније постао и један од оснивача Удружења за друштвену историју. Временом постаје уредник и оснивач више стручних часописа, уредник историјских библиотека у издавачким кућама и приређивач више књига у издањима Универзитета у Београду, САНУ, Српске књижевне задруге и других издавача.⁴⁾

Био је запажен и као аутор више телевизијских емисија, попут серије «Време нетрпељивих». Своје реторичке способности показао је као водитељ емисије «Кино око». Наравно, оволики ангажман није могао да прође без награда. Прва у низу била је Октобарска награда града Београда за науку коју је добио 1975. године.

2) Дубравка Стојановић, „Нетрпељив према нетрпељивима“, *Данас*, 30. 8. 2013.

3) Милан Ристовић, *нав. рад*, стр. 19, види нап. 30 и 31.

4) Milan Ristović, “Profesor dr Andrej Mitrović (Kragujevac 17. april 1937 - Beograd 25. avgust 2013)”, *Godišnjak za društvenu istoriju*, god. XIX, sv. 2, Beograd, 2012, str. 1-3.

Престижну Хердерову награду за допринос историографији понео је 2001. године, а медаљу «Константин Јиречек» Друштва за Југоисточну Европу из Минхена 2004. године. Није изостала ни плакета Коларчевог народног универзитета (1974), као ни медаља Српске књижевне задруге (1992). Велики извор животне енергије за све научне и животне подухвате пружала му је супруга Љубинка Трговчевић, са којом је провео најлепше године свога живота и остварио себе како на научном, тако и на породичном пољу.

Митровићев истраживачки рад чини преко 400 студија, научних чланака, есеја и 25 монографија. Истраживачко интересовање обухвата раздобље од средине XIX до половине XX века на простору Европе, Балкана, Југославије и Србије. Био је истраживач великих могућности и потенцијала. Његов опус чине истраживања из домена дипломатске историје која су дошла до изражаја у синтези Време нетрпељивих. Посебно место посвећено је историји Србије у Првом светском рату⁵⁾, великим силама уочи и после рата, стварању Југославије и њеном положају на Версајској конференцији.

Научни рад професора Митровића може се поделити у неколико тематских целина:

- Версајска конференција и стварање Југославије
- Историја међуратне Европе
- Аустро-Угарска политика и Србија у Првом светском рату
- Уметност и историја
- Немачка и Југоисток Европе
- Банке и модернизација у Србији
- Методологија историјске науке

Историографски рад посвећен Првом светском рату

Монографије:

1. *Jugoslavija na konferenciji mira : 1919-1920.*, Beograd : Zavod za izdavanje udžbenika Socijalističke Republike Srbije, 1969 (Beograd : Beogradski grafički zavod).
2. *Razgraničenje Jugoslavije sa Mađarskom i Rumunijom 1919-1920 : prilog proučavanju jugoslovenske politike na*

5) Књига о Србији у Првом светском рату преведена је и публикована на енглеском језику: *Serbia's Great War 1914—1918*, London, 2007.

- Konferenciji mira u Parizu*, Novi Sad : Institut za izučavanje istorije Vojvodine, 1975 (Novi Sad : Forum).
3. *Prodor na Balkan : Srbija u planovima Austro-Ugarske i Nemačke 1908-1918*, Beograd : Nolit, 1981.⁶⁾
 4. *Angažovano i lepo : umetnost u razdoblju svetskih ratova : 1914-1945*, Beograd : Narodna knjiga, 1983.⁷⁾
 5. *Srbija u Првом светском рату*, Београд : Српска књижевна задруга, 1984.⁸⁾
 6. *Устанничке борбе у Србији 1916-1918.*, Београд : Српска књижевна задруга, 1987.⁹⁾
 7. *Топлички устанак - место у српској историји* : предавање одржано 24. фебруара 1992. године у Српској академији наука и уметности поводом 75. годишњице, Београд : Српска академија наука и уметности, 1993.

Чланци, студије, прилози

1. *Задарско питање на конференцији мира 1919. : од отварања конференције у јануару до потписивања мировног уговора са Немачком*, У: Зборник Филозофског факултета; књ. 7-1, Београд : [б. и.], 1963 (Београд : Научно дело), стр. 427-444.
2. *Априлски преговори о Јадранском питању на конференцији мира 1919. године* : (са освртом како су они припремани), У: Историја 20. века, Зборник radova 8, Beograd 1966, str. 271-359.
3. *Мировна делегација Краљевине СХС и декларација В. Вилсона од 23. априла 1919.*, У: Зборник Филозофског факултета, књ. 10, 1 (1968), стр. 473-495
4. *Италија и стварање Југославије 1918. године*, У: Научни skup u povodu 50-godišnjice raspada Austro-Ugarske monarhije i stvaranja jugoslavenske države, Zagreb, 27-28. prosinca 1968. године, Zagreb : Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1969, str. 263-273.
5. *Milan Rakić u diplomatiji 1919. године*, У: Savremenik 2, 1969, str 203-208.

6) Ново изд., Београд : Завод за уџбенике, 2011 (Београд : Службени гласник).

7) Репринт - Београд : Завод за уџбенике, 2011 (Суботица : 1909 Минерва).

8) Допуњено изд. - Београд : Стубови културе, 2004.

9) Друго изд. Београд : Српска књижевна задруга, 1988.

6. *Допринос Марија Тоскана у проучавању Лондонског уговора из 1915. године*, У: Историјски гласник 1, 1969, стр. 120ф.
7. *Трианонски уговор*, У: Енциклопедија Југославије, 8, 1971, стр. 367.
8. *Versajski ugovor*, У: Енциклопедија Југославије, 8, 1971, стр. 480.
9. *Покрет отпора у аустроугарском Гуверману у Србији 1916-1918*, У: Крушевац кроз векове, Зборник реферата са симпозијума одржаног од 4. до 9. октобра 1971. у Крушевцу, Крушевац 1972, стр. 183-199.
10. *Стварање Немачке окупационе зоне и Аустро-Угарске окупационе управе у Србији (јесен 1915 – пролеће 1916)*, У: Историјски гласник 1-2, 1977, стр. 7-37.
11. *Kontinuität und Diskontinuität in der deutschen Südosteuropa Politik*, in: *Balkanica, VIII (1977)*, str. 559-572.
12. *Die Kriegsziele der Mittelmächte und die Jugoslawienfrage 1914-1918*, in: *Adam Wandruszka i dr. (ur.), Die Donaumonarchie und die südslawische Frage von 1848-1918, Wien 1978*, str. 137-173.
13. *Tajni ugovori između Centralnih sila i Bugarske od 6. septembra 1915. godine*, У: *Међународни проблем 3-4, 1978*, стр. 47-65.
14. *Немачко-бугарски уговор о Борском руднику од 5. маја 1916*, У: Историјски гласник 1-2, 1979, стр. 27-55.
15. *The 1919-1920 Peace Conference in Paris and the Yugoslav State: an Historical Evolution in: The Creation of Yugoslavia 1914-1918, Santa Barbara 1980*, 207-217.
16. *Balkanski planovi birokratije Balhauzplaca tokom prvog svetskog rata (1914-1916)*, У: *Jugoslovenski istorijski časopis 20, 1-4 (1981)*, str. 139-167.
17. *Die jugoslawische Politik in der Kärntner Frage auf der Friedenskonzferenz in Paris. Die Plebiszitfrage im Frühjahr 1919*, in: *Kärntners Volksabstimmung 1920, Klagenfurt 1981*, str. 101-124.
18. *Бој на копаоничком превоју Мрамор 14. марта 1917.*, У: *Историјски гласник 1-2 (1982)*, стр. 7-30.

19. *Од Берлинског конгреса до уједињења 1878-1918*, У: *Историја српског народа*, Београд 1983, стр. 7-254.¹⁰⁾
20. *Sporazum centralnih sila o podeli balkanskih i bliskoistočnih sirovina: ugovor od 8. januara 1916*, У: *Balkanica XIII-XIV*, 1982-1983, str. 233-253.
21. *Уметност и Први светски рат*, У: *Летопис Матице српске*, Год. 159, књ. 432, св. 4 (окт. 1983), стр. 379-393.
22. *Под окупацијом*, У: *Шабац у прошлости*, Шабац 1984, стр. 99-214.
23. *Прилог проучавању демографских прилика у округу Шабац под аустро-угарском окупацијом (1915-1918)*, У: *Историјски гласник 1-2 (1984)*, стр. 81-91.
24. *Аустроугарска понуда сепаратног мира Србији крајем 1914. Године*, У: *Научни скуп Колубарска битка / редакциони одбор Љиљана Алексић ...[и др.]*, Београд : *Историјски институт*, 1985., (Зборник радова ; књ. 3), стр. 127-148.
25. *Генералфелмаршар Аугуст фон Макензен и генерал Павле Јуришић-Штрум*, У: *Историјски гласник 1-2*, 1985, стр. 81-93.
26. *Mihajlo Pupin na konferenciji mira u Parizu 1919. godine*, У: *Коџа Јончић (ur.)*, *Život i delo Mihajla Idvorskog Pupina*, Novi Sad, 1985, str. 399-424.
27. *Versajski ugovor*, У: *Enciklopedija Jugoslavije*, Zagreb 1985, str. 648.
28. *Banka Discontogesellschaft i Balkan 1914-1918. godine*, У: *Prilozi XXI*, 22, Sarajevo 1986, str. 91-130.
29. *Pester Ungarische Commerzialbank на Балкану до 1918.*, У: *Зборник Матице српске за историју*, 34 (1986), стр. 43-80.
30. *Ото Фолбер и немачка понуда мира Србији у јесен 1915. године*, У: *Зборник Историјског музеја Србије* 22, 1986, стр. 137-159.
31. *Централне силе и стратегијске саобраћајнице на Балкану 1915. године*, У: *Научни скуп Србија 1915. године*, Београд : *Историјски институт*, 1986., (Зборник радова ; књ. 4), стр. 183-208.

10) Друго прер. изд., Београд 1994.

32. *Die Balkanpläne der Ballhausplatz-Bürokratie im ersten Weltkrieg*, in: *Gesellschaft, Politik und Verwaltung in der Habsburgermonarchie*, hg. von Ferenc Glatz und Ralph Melville, Stuttgart 1987, str. 343-371.
33. *Braća Vlahović u gerili Prvog svetskog rata*, U: Miodrag Vlahović (ur.), *Braća Vlahović 1917*, Beograd 1987, str. 5-9.
34. *Писмо војводе Косте Војиновића пуковнику Панти Грујућу од 5. августа 1917.*, У: *Историјски гласник 1-2 (1988)*, стр. 93-105.
35. *Konferenciji mira 1919-1920. i "Versajskom sistemu"*, U: *Jugoslovenski istorijski časopis 1-4 (1989)*, str. 133-138.
36. *Албанци у политици Аустро-Угарске према Србији 1914-1918*, У: *Срби и Албанци у XX веку*, Београд 1991, 89-105, 107-134.
37. *Два листа дневника Косте Војиновића : октобар-децембар 1917*, У: *Зборник Матице српске за историју 45 (1992)*, стр. 167-189.
38. *Балкански ратни циљ немачког војног вођства и привредна богатства Србије 1917-1918.*, У: *Глас*, књ. 8, Београд (1993), стр. 171-208.
39. *Die Zentralmächte, Mitteleuropa und der Balkan. Ideen und ihre Verwirklichungen während des Weltkrieges 1914-1918*, in: *Mitteleuropa - Konzeptionen in der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts*, Wien 1995, str. 39-62.
40. *Први светски рат*, У: *Андреј Митровић (ур.), Прекретнице новије српске историје*, Крагујевац 1995. стр. 75-95.
41. *Топлички устанак: колективна свест и тумачења. Искуства у истраживању*, У: *Добровољачки гласник 9*, 1997, стр. 5-20.
42. *Односи између политичке, војне и економске моћи на Балкану у Првом светском рату. Пример Србије. Историјско догађање и структура друштва: један опит*, у: *Годишњак за друштвену историју V*, 1-2, Београд 1988, стр. 16-32.
43. *Struktura ratnog finansiranja Srbije 1914-1915 : traganje za istorijskim sastavnicama jednog međunarodnog kredita - prelaz sa zlatne na deviznu podlogu*, U: *Tokovi istorije 1-2 (2000)*, str. 83-110.

44. *Југословенско питање и велике силе 1914-1918. Структура појаве једног међународног питања*, У: *Југословенски историјски часопис 1-2*, 2001, стр. 64-82.
45. *Nastanak moderne Srednje Evrope. Prekretna jesen 1918*, у: *Oto Luttar/Jurej Perovšek (ur.). Zbornik Janka Pleterskega, Ljubljana 2003*, стр. 305-312.
46. *Političke konsekvence proboja Solunskog fronta. Osnove i pretpostavke takozvanog Versajskog sistema*, у: *Istorija 20 veka 2, Beograd 2003*, стр. 30-49.
47. *Political Consequences of the Break Up of the Salonika Front*, in: *The Salonica Theatre of Operations and the Outcome of the Great War; Institut fur Balkanstudien Thessaloniki, Thessaloniki 2005*, стр. 321-342.
48. *Ratni ciljevi Centralnih sila i jugoslovensko pitanje 1914-1918*, У: *Jugoslovenski istorijski časopis 1-2 (1976)*, стр. 93-127.
49. *Питање стварања југословенске државе као међународни проблем у рату 1914-1918. Године*, У: *Стварање југословенске државе 1918. године [јуредник Васа Чубриловић]*, Београд : *Научна књига*, 1989, стр. 21-39.

Прикази

1. Bogdan Krizman/Bogumil Hrabak (ur.), *Zapisnici sa sednice delegacije Kraljevine SHS na Mirovnoj konferenciji u Parizu 1919-1920.*, Beograd 1960, У: *Jugoslovenski istorijski časopis 1*, 1963, стр. 102-106.
2. Milan Marjanović, *Diplomatska borba za Zadar 1915-1922*, Zbornik "Zadar", Matica hrvatska, Zagreb 1964, стр. 271-299 У: *Jugoslovenski istorijski časopis 2*, (1965), стр. 105-109.
3. Bogdan Krizman, *Jadransko pitanje na Pariškoj mirovnoj konferenciji (od 28. juna do 9. decembra 1919)*, Istorija XX veka, VII, Beograd 1965, стр. 257-341, У: *Jugoslovenski istorijski časopis 1-2 (1966)*, стр. 163-168.
4. *Две оцене Дедијерове књиге о Сарајевског атентату*. Владимир Дедијер, Сарајево 1914, Београд 1966., У: *Летопис Матице српске*, 143, 399, 2 (фебруар 1967), стр. 162-169.
5. *Велике силе и постанак југословенске државе као историографска тема : осврт на књигу Драгољуба Р. Живојиновића, Америка, Италија и постанак Југославије*

- је 1917-1919, Београд 1970, У: Историјски гласник 1-2 (1970), стр. 243-251.
6. Др Драгован Шепић, *Италија, савезници и југославенско питање 1914-1918*, Загреб, 1970, XII-431, У: Историјски гласник 2 (1973), стр. 147-148.
 7. *Значајан историјски извор о учешћу Србије у Првом светском рату*. Записници са седница Министарског савета Србије 1915-1918, приредили Драгослав Јанковић и Богумил Храбак, Београд 1976, У: Политика, 16. 9. 1976.
 8. *Нови резултати о узроцима и поводу Првог светског рата. Велике силе и Србија пред Први светски рат*. Зборник радова, Београд 1976, У: Политика, 23.12.1976.
 9. *Пробој Солунског фронта - Балкан и Први светски рат*. Петар Опачић, Солунска офанзива 1918. године, Српска војска у завршном периоду Првог светског рата, Београд 1980, У: Политика, 13. 6. 1981.
 10. *Spajanje razbijenog prostora. M. Ekmečić, Stvaranje Jugoslavije, Beograd 1989., U: Borba, 8. 2. 1990.*

Новински чланци

1. *Јул 1914. Тренуци одлуке о Првом светском рату*, У: Политика, 23. 7. 1980, 4. 8. 1980.
2. *Одлука о рату 1914. Сукоб Аустро-Угарске и Србије*, У: Политика, 7. 7. 1984.
3. *Србија у Првом светском рату*, У: Књижевна реч, 25. 2.1985.
4. *Сећање на рат. Голгота и Васкрс Србије 1914-1918.*, У: Политика, 11. 10. 1986.
5. *Устанак 1917*, У: НИН, 22. 3. 1987.
6. *Припреме Топличког устанка. Настанак организоване гериле*, У: Књижевна реч, 10. 10. 1987.
7. *Мит о континуитету зла. Сарајево 1914. и 1994. Прилог размишљању историјској свести данас*, У: НИН, 8. 7. 1994.

Ко је заправо Андреј Митровић?

“....Али, када говоримо о Андреју Митровићу, довољно је рећи име и презиме или, чак, само – Андреј. И то не само због тога што је он своје име изградио и што се оно није могло помешати ни

са једним другим, већ зато што је одавно постало снажан симбол. Симбол посебног погледа на прошлост, његове историографске школе, стручног, друштвеног, културног и политичког ангажмана. Кад кажемо Андреј, мислимо бити свој. Бити независни појединац, каквих је мало у нашем друштву.”¹¹⁾

„Неуморни и страствени истраживач историје XX века, наш вероватно најбољи познавалац историје идеја, политичке и културне историје Европе у прошлом столећу, спада у ретке научнике с ових простора који је заслужено имао велики углед и ван граница Србије и Југославије. Својим изузетним талентом, изванредним широким образовањем скренуо је већ првим својим радовима на себе пажњу. Његова „Историја Србије у Првом светском рату“, чији је превод на енглески постао незаобилазна референца за све озбиљне истраживаче, проучавање политичких и идеолошких концепција Трећег Рајха о европском Југоистоку, писање о односу уметности политике и идеологије, методологији историјске науке, економској историји, бројни текстови о књижевности, филму и ликовним уметностима и њиховој инструментализацији и тумачењима у променљивим политичким и идеолошким контекстима – чине дугу листу наслова који су производ не схватања бављења историјом само као професијом, већ једне невероватне и ретке потпуне посвећености рационалном и аналитичком схватању прошлог.“¹²⁾

„Велики професор, велико име на целом бившем југословенском простору, али ништа мање ни у средњој Европи, Италији и Британији. Отишао је симболично уочи стогодишњице 1914. године, у врме кад су се ревизионисти спремили да утврде да нису рат изазвале Аустроугарска и Немачка, него тај Балкан, два или три пута у једном веку. Андреј Митровић и мртав пркоси и пркосиће својим делом као гранит. Његови радови „Србија у Првом светском рату“ и „Продор на Балкан и Србија 1908-1918 у плановима Аустроугарске и Немачке“ непомерљиви су и данас, нешто најбоље што на овом простору имамо и што нас брани и сведочи о истини каква је била пре сто година и више. Лично, 30 година сам се дружио са покојним академиком Андрејем Митровићем. Остаће ми у успомени као толерантан саговорник. И кад се о неким стварима нисмо слагали и кад се он са неким није слагао био је инспиративан и конструктиван. Сећаћу се са пијатетом, и могу да кажем, да сам уз њега упознао светске историчаре који су долазили у Београд, који су се лично дружили са њим и који су нашу генерацију са његовом

11) Dubravka Stojanović, „Netrpeljiv prema netrpeljivima“, *Данас*, 30. 8. 2013.

12) Milan Ristović, „Preminuo istoričar Andrej Mitrović“, *Данас*, 26.8.2013.

генерацијом упознавали и касније јој отварају путеве у Европи и шире.¹³⁾

„Одлазак Андреја Митровића са јавне сцене у Србији, као историчара и као интелектуалца, огроман је губитак за ову земљу. Он је заиста по свему био посебан. Он је најбоље одговарао свим оним идеалима које имамо о научницима. Човек који је целог свог живота прилежно радио и изграђивао себе и учио поново оно што јесте његова струка, верујући да знања никад довољно. Он је био човек једне историографске школе која је изродила све нас историчаре средње генерације. Он је био човек који је био битан не само за српску него и југословенску историографију и за европску историографију. Таквог човека, бојим се, још дуго нећемо имати на нашој професионалној и јавној сцени. Као човек био је изузетно часна особа. Цео свој живот је проживео као частан човек и отишао је као частан човек. И то је оно што нама свима као његовим ђацима импонује и то је оно по чему ћемо се заувек сећати Андреја Митровића.“¹⁴⁾

Историчар, истраживач и интелектуалац Андреј Митровић напустио нас је 25/26 августа 2013. године оставивши за собом пребогату каријеру. Својим радовима задужио је будуће генерације у домену историјског позива, истраживања и спознавања историје

Запажања професора Митровића на крају XX века

„Рећи или прећутати зло постаје велико питање, које поједини људи заостравају сматрајући да слика о нама мора бити улепша(ва)на. Научни дух и разум на то одговарају: признајмо, јер нико на свету никада није био потпуно чистих руку. Признањем се пролази кроз, употребићу ту реч, колективну катарзу, али што је важније њиме се ствара рационална ситуација. Знамо ко смо, не лажемо ни себе ни друге и са том свешћу покушавамо да идемо у будућност... Јесмо у депресији. Отуд смо склони да све видимо мутно, па и у прошлости. Сад више не верујемо у „лепшу прошлост“. У овој депресији, склони смо да прихватимо свашта, теорије менталитета, „вечита одређења“, „српску душу“ као небеску или као савршен израз подаништва... то су последице депресивног времена, у ком реалност не пружа упориште оптимизму.“¹⁵⁾

13) Mile Bjelajac, „Prkosice svojim delom kao granit“, *Данас*, 26.8.2013.

14) Branka Prpa, „Častan čovek“, *Данас*, 26.8.2013.

15) „Јавна, тајна и породична историја“ (Интервју Андреја Митровића из 1999), *Време*, бр. 429, 9. јануар 1999.

ЛИТЕРАТУРА

- Vjelajac M. „Prkosiće svojim delom kao granit”, *Данас*, 26.8.2013.
- Јовановић М. „Одлазак научника институције“, *Време*, 29. 8. 2013.
- Ргра В. „Častan човек“, *Данас*, 26.8.2013.
- Ристовић М. „Андреју Митровићу. Поводом седамдесетог рођендана”, *Годишњак за друштвену историју*, бр. 1-3/2006, стр. 7-20.
- Ristović M. “Profesor dr Andrej Mitrović (Kragujevac 17. april 1937 - Beograd 25. avgust 2013)”, *Godišnjak za društvenu istoriju*, god. XIX, sv. 2/2012, str. 1-3.
- Ristović M. „Preminuo istoričar Andrej Mitrović“, *Данас*, 26.8.2013
- Стојановић Д. „Нетрпељив према нетрпељивима“, *Данас*, 30. 8. 2013.

* Овај рад је примљен 17. фебруара 2014. године а прихваћен за штампу на састанку Редакције 09. јуна 2014. године.